

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 25. априла 2017. године, д о н и ј е л о ј е

ОДЛУКУ

Утврђује се да Одлуком о констатовању резултата републичког референдума број: 02/1-021-122/17, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 9. фебруара 2017. године, није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Образложење

Предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 27. марта 2017. године Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акт број 03.1/1-121/17 од 27. марта 2017. године, којим се, сагласно захтјеву Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о констатовању резултата републичког референдума број: 02/1-021-122/17, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Шеснаестој сједници, одржаној 9. фебруара 2017. године. Уз наведени акт достављена је предметна одлука, Одлука о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса бошњачког народа број: 03.2-5-3/17 од 20. фебруара 2017. године, те Образложење ове одлуке број: 03.2-5-3/17-1 од 21. фебруара 2017. године. У акту предсједавајуће Вијећа народа наводи се да је Народна скупштина Републике Српске на Шеснаестој сједници, одржаној 9. фебруара 2017. године, изгласала поменућу одлуку, те је исту, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске доставила на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је својим актом број: 03.2-5-3/17 од 20. фебруара 2017. године одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа сматрајући да је Одлуком о констатовању резултата републичког референдума повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. С обзиром на то да Вијеће народа Републике Српске није постигло сагласност свих клубова поводом предметне одлуке, као ни Заједничка комисија Вијећа народа и Народне скупштине, питање је прослијеђено Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса да донесе одлуку да ли је овим актом повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

У образложењу од 21. фебруара 2017. године, које је Вијећу достављено уз Одлуку о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа, између осталог, наведено је да Клуб делегата бошњачког народа сматра да је садржајем оспорене одлуке повријеђен витални национални интерес овог народа, јер се на тај начин оспорава Одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број У-3/13 од 26. новембра 2015. године, којом је утврђено да члан 3.б) Закона о празницима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 43/07) није у сагласности са чланом I/2. Устава Босне и Херцеговине, чланом II/4 Устава Босне и Херцеговине у вези с чланом 1.1. и чланом 2. а) и ц) Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације и чланом 1. Протокола број 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. С

тим у вези, у образложењу се истиче да се, након наведене одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине, која је коначна и обавезујућа, датум 9. јануар као Дан Републике Српске, који је неприхватљив за бошњачки народ, мора ставити ван снаге и да се више не може прописивати као празник, без обзира на вољу грађана и званичних власти у Републици Српској. Поред тога, у образложењу се указује на мишљење о усклађености избора Дана Републике Српске са антидискриминаторским стандардима Вијећа Европе, односно Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода које је, на сједници одржаној 11. и 12. октобра 2013. године, усвојила Европска комисија за демократију путем права, познатија као Венецијанска комисија. С обзиром на изложено сматрају да није могуће амандмански дјеловати на ову одлуку будући да је иста неприхватљива за бошњачки народ. Такође, истиче се да је Народна скупштина оспореном одлуком повриједила витални национални интерес овог народа у смислу члана 70. став 5. алинеје 5. и 9. Устава Републике Српске. Наводи се да је изгласавањем, између осталог, и оспорене одлуке, повријеђено право бошњачког народа на једнак и равноправан приступ образовању, вјероисповијести, језику, његовању културе, традиције и културног наслијеђа, а у контексту повреде права овог народа да равноправно учествује у предлагању и утврђивању датума којим би се обиљежавао дан ентитета. Такође, наводи се да настављање обиљежавања 9. јануара као Дана Републике Српске води ка дискриминацији, како се наводи, „у вези са чланом 1. Протокола 12, те чл. 2(а), (ц) и (д) Међународне конвенције за елиминацију свих облика расне дискриминације, а у вези са чланом II(4) Устава Босне и Херцеговине“.

Рјешењем Вијећа број УВ-1/17 од 3. априла 2017. године утврђено је да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о констатовању резултата републичког референдума број: 02/1-021-122/17, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 9. фебруара 2017. године.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12, 29/13 и 90/14), Вијеће је 4. априла 2017. године, Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, који је достављен 10. априла 2017. године, наводи се да исти није, ни са формалног ни са материјално-правног аспекта, утемељен на Уставу. Имајући у виду формалноправни аспект овог поступка, доносилац оспореног акта, поред осталог, истиче да је Клуб делегата бошњачког народа изнио непотпун и нејасан захтјев, чиме је унапријед искључио могућност усаглашавања текста оспорене одлуке пред Заједничком комисијом Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа Републике Српске, као и да овај клуб злоупотребљава институт заштите виталног националног интереса, јер својим захтјевом, у суштини, оспорава уставност Одлуке о констатовању резултата републичког референдума. Надаље се у одговору истиче да Клуб делегата из реда бошњачког народа није навео повреду ниједног принципа зајемченог амандманом LXXVII на Устав којим је допуњен члан 70. Устава. Наводи се да Одлука о констатовању резултата републичког

референдума не садржи одредбе којима се дискриминишу или фаворизују припадници било којег народа, као и да иста нема национални предзнак већ се односи на све грађане.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа нису доставили одговоре на рјешење о прихватљивости предметног захтјева.

Одлуку о констатовању резултата републичког референдума број: 02/1-021-122/17 донијела је Народна скупштина Републике Српске на основу члана 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, чл. 182, 186. ст. 1. и 2. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 31/11), у вези са чланом 34. став 2. Закона о референдуму и грађанској иницијативи („Службени гласник Републике Српске“ број 42/10). Овом одлуком Народна скупштина Републике Српске, након разматрања Извјештаја Републичке комисије за спровођење референдума о резултату републичког референдума на питање: "Да ли подржавате да се 9. јануар обиљежава и слави као Дан Републике Српске?", констатује: да је од укупно 1.219.399 грађана Републике Српске, који имају бирачко и тиме и гласачко право, по члану 4. Закона о референдуму и грађанској иницијативи, гласало 680.175 гласача, односно 55,78% од укупног броја гласача. Неважећих гласачких листића било је 2.265, а важећих гласачких листића 679.069 (тачка I); да су на референдумско питање: "Да ли подржавате да се 9. јануар обиљежава и слави као Дан Републике Српске?" одговор: "ДА" дала 677.771 гласача, односно 99,81% од укупног броја грађана који су гласали на референдуму, а одговор "НЕ" дало је 1.298 гласача, односно 0,19% од тог броја (тачка II); да је референдум пуноважан у смислу члана 35. став 1. Закона о референдуму и грађанској иницијативи, јер је на њему гласала натполовична већина грађана који имају бирачко/гласачко право и који су уписани у бирачки/гласачки списак те да се на референдуму заокруживањем речи: "ДА" изјаснило 677.771 гласача, или 99,81% што чини натполовичну већину укупног броја грађана који су гласали на референдуму (тачка III); да је референдумско питање: "Да ли подржавате да се 9. јануар обиљежава и слави као Дан Републике Српске?", сходно члану 35. став 2. Закона о референдуму и грађанској иницијативи, добило подршку грађана те да је резултат референдума пуноважан (тачка IV); да ће се резултат републичког референдума објавити у форми извјештаја у "Службеном гласнику Републике Српске" најкасније у року од 30 дана од дана констатовања резултата референдума (тачка V), те да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске" (тачка VI).

Вијеће је имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа утврђена чланом 70. Устава, који је допуњен Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, као принцип заштите одређеног круга колективних права, као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа. Такође, Вијеће је узело у обзир и члан 5. став 1. алинеја 2. Устава, према коме се уставно уређење Републике

темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних националних интереса конститутивних народа.

У поступку одлучивања у меритуму Вијеће је, прије свега, имало у виду, у одговору Народне скупштине изражену, аргументацију према којој се нису стекли формалноправни услови за разматрање оспорене одлуке. У овом контексту, Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса конститутивног народа, те се ова аргументација не може истицати ни разматрати у поступку доношења мериторне одлуке.

На основу наведених уставних одредаба, садржаја оспорене одлуке и навода Клуба делегата бошњачког народа, те навода из одговора Народне скупштине, Вијеће је утврдило да садржај оспорене одлуке не представља материју која се односи на заштиту виталних националних интереса конститутивних народа дефинисаних Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава, о којој, сагласно тачки 1. Амандмана LXXXVIII на Устав Републике Српске, одлучује Уставни суд. Такође, Вијеће је оцијенило да се оспорена одлука не може сматрати питањем виталног националног интереса ниједног конститутивног народа у Републици Српској посебно, јер се одредбе Одлуке једнако односе на сваког грађанина Републике и не садрже националне одреднице, усљед чега се не могу довести у везу с повредом виталних националних интереса конститутивних народа дефинисаних Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава.

Вијеће је утврдило да наводи подносиоца захтјева у вези са правним дејством Одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине број У-3/13 од 26. новембра 2015. године не могу бити предмет разматрања овог вијећа, јер је Вијеће надлежно само да одлучује да ли се предложеним рјешењем у оспореној Одлуци повређује витални национални интерес.

Остали разлози наведени у Образложењу Клуба делегата бошњачког народа због којих је покренут поступак заштите виталног националног интереса се, по оцјени Вијећа, такође не односе на питање заштите виталних националних интереса конститутивних народа утврђених Уставом Републике Српске.

На основу изложеног Вијеће је одлучило као у диспозитиву ове одлуке.

Ову одлуку донијело је Вијеће за заштиту виталног интереса у саставу: предсједавајући Вијећа Амор Букић, предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Златко Куленовић, проф. др. Душко Медић и Ирена Мојовић.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
Вијећа за заштиту виталног
интереса
Уставног суда Републике
Српске
Амор Букић, с.р.

Број: УВ-1/17
25. априла 2017. године